

РЕЗИСТЕНТНІСТЬ ҐРУНТУ В КОНТЕКСТІ ХІМІЧНОЇ ТА РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Дмитрук Ю.М.

Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, м. Чернівці, Україна

Ґрунтовий покрив розглядають не тільки як ресурс та засіб виробництва, але й не менш важливо, як сферу, що синергічно функціонує в біосфері та є її невід'ємною складовою. Саме функціональність ґрунтів як їхня діяльна ефективна здатність постає визначальним в порядку денному людства об'єктом пізнання.

Антропогенні навантаження на ґрунтовий покрив безперервно зростають і в цих умовах нагально необхідні відомості про функціональні можливості ґрунту. Визнано, що однією з головних небезпек деградації ґрунтів є забруднення, яке впливає на більшість вказаних функцій. Зокрема, природні біогеохімічні цикли переходять в природно-антропогенні через перевищення порогової кількості хімічних елементів, що глобально відчутно для макроелементів (Карбон, Нітроген, Фосфор, Сульфур та інші). Змінюється і продуктивність ґрунтів, зменшується їхнє біорізноманіття, трансформуються, аж до критичного, умови проживання людини.

Фізичні, хімічні, біологічні параметри ґрунтів, проте, утримують роль ґрунтового покриву як біосферного фільтру. Серед фізичних показників – це грансклад, структура, водно-фізичні властивості, щільність та гідравлічна провідність, які дозволяють ґрунтам в циклах газо- та водообміну функціонувати як біосферний фільтр. Серед хімічних властивостей ґрунтів найперше виділяють ємність поглинання, електропровідність, кислотно-лужні та окисно-відновні показники, які визначально впливають на міграцію і трансформацію елементів. Надважливими вважаються і біологічні параметри ґрунтів – біологічна та ферментативна активність, мікробна біомаса, органічний Карбон і його форми. Синергічна дія вказаних параметрів ґрунтів концептуальна щодо забезпечення екологічного статусу ґрунтового покриву в біосфері.

Отже, із всіх природних об'єктів саме ґрунт максимально резистентний до антропогенних імпаکتів, а тому збереження та реальне оцінювання таких його можливостей є основою для дотримання хімічної та радіаційної безпеки соціуму.